

A VÁROS

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Főszerkesztő:

DR. K. GÓTH MIMÁLY

tanácsnok.

Felelős szerkesztő:

KONGZ ÁKOS

főleváltáros, tb. tanácsnok.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona

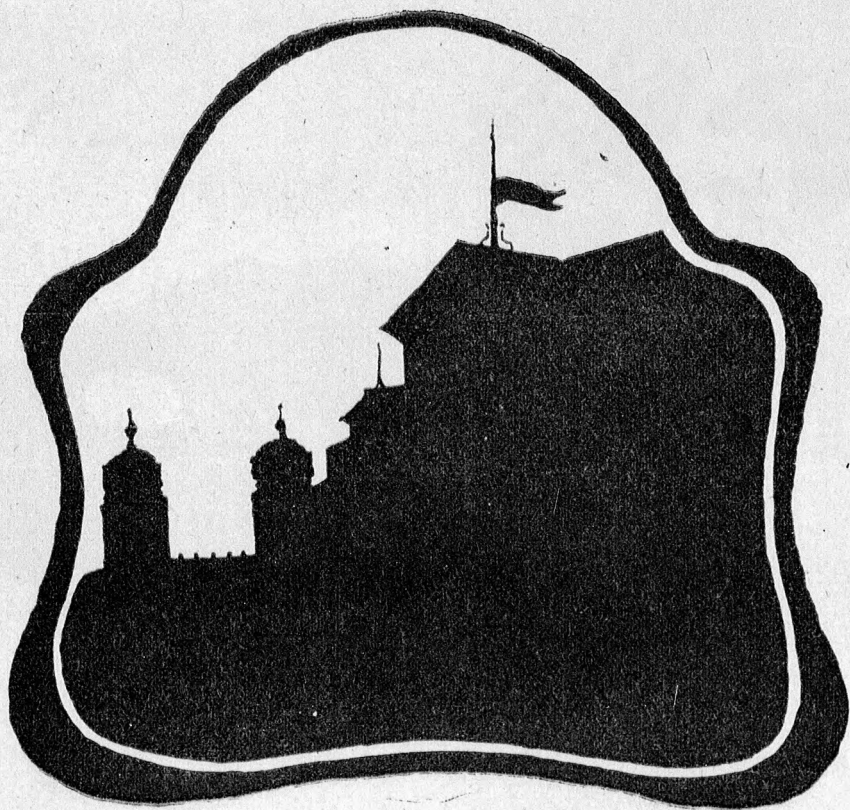
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden hó 1-én

és 15-ik napján.

SZERKESZTŐSÉG:

Városház, Földszint 8. Ide kérjük a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL: Városi könyvnyomda-vállalat irodája, mely az előfizetési díjakat és hirdetéseket felveszi.

Kiadótulajdonos: Debreczen szab. királyi város könyvnyomda-vállalata.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-5-ö és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kérjük a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

= KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. =

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

A kisállomás kihelyezése. — Iskolák építése.

Tagadhatatlan, hogy városunk minden téren a haladás útjára lépett. Nagy alkotások, betetözött és alapozott művek, emberbaráti intézmények és kulturális létesítések hirdetik a Tanács és Törvényhatósági Bizottság körültekintő bölcsességét, a város fejlesztését célzó munkáját. Egy félszázad alatt nem volt ilyen pezsgő élet, tenni, alkotni vágyó akarat a városházán, mint az utolsó tíz év alatt.

A haladás ezen munkája feltétlen elismerést érdemel. És mégis-mégis, midőn a tovább haladás lázas munkáját látjuk, önkénytelenül is aggodalom fog el bennünket és azt kérdezzük, vajjon városunk házipénztára, adófizető polgáraink megbirják-e a reájuk nehezede terheket és rövid időn belül nem lesz-e visszahatása ennek a gyors haladásnak és nem meríti-e ki teljesen anyagi erőforrásainkat? Mert ne feledjük, hogy majdnem összes alkotásainkat, jövő terveinket kölcsönökből fedezzük. Amiből az következik, hogy csak olyan alkotásokat végezzünk, amelyek feltétlenül szükségesek és mellőzzük az olyan terveket, melyek megvalósítása nélkül még nyugodtan fejlődhetünk.

Ujabb felmerült azon terv, hogy a hatvanutcai ugynevezett kisállomást helyezzük ki. Ugy mondják, hogy a város terjeszkedésének útját állja a lefektetett sinpár és a közlekedést veszélyessé teszik a vonatok.

Mindkét állításban van igazság, de elvégre mostani pénzügyi viszonyainkat tekintve, a felhozott két ok megszüntetése végett az ilyen kihelyezéssel járó anyagi áldozatot nem volna helyes dolog meghozni. Lehet, sőt valószínű, hogy a vasut is hozzájárulna a kihelyezés és újraépítés költségeihez, a legnagyobb teher azonban bizonyára a városra nehezede, mint ez már az utólagos tárgyalások során is beigazolódott.

A mai pénzügyi viszonyok közepett alig remélhetjük, hogy a vasut kihelyezésével ott épületek emeltetnek. Bent a városban is találunk beépítetlen telkeket, mert a tulajdonosok nem tudnak építési kölcsönt kapni, vagy ha kapnak is oly

magas kamatra, hogy nem mernek az építéshez fogni. Azért kihelyezni tehát ez idő szerint a vonatot, hogy ott és ennek között egy modern városrész alakuljon, korai terv és városfejlesztési tekintetben kivitelezése ez idő szerint nem remélhető, Várnunk kell tehát és akkor megoldani ezen kérdést, mikor több pénzünk lesz a kihelyezési hozzájáruláshoz és mikor a pénzügyi viszonyok lehetővé teszik az építkezést.

Ami a közbiztonságot illeti, az sincs veszélyben. Elvégre talán még nem is történt ott szerencsétlenség, ami pedig bekövetkezhetik a város villamos vonalain is, ahol állandó a kocsik járása.

A jövőben azonban szükséges, hogy ezen kihelyezések kérdése megoldassék. Kedvezőbb pénzügyi viszonyok közepett okvetlenül szükséges az állomás kihelyezése, főleg, ha a kaszárnya épületek leromboltatnak. A sietség itt megbosszulná magát, mert hosszas tárgyalások kívántatnak ahhoz, hogy a város és vasut méltányos egyezséget kössenek a kihelyezés pénzügyi megoldására. Vagyis mindent mérlegelve, ez az ügy még várhat a megoldásra nem csak pénzügyi szempontból, hanem azért is, mivel nincs annyira megbeszélve, előkészítve és betárgyalva, hogy az most végrehajtható legyen.

A közigazgatási bizottság május 5-ikén tartott ülésében a kir. tanfelügyelő bejelentette, hogy 1320 iskolaköteles gyermek nem talál elhelyezésre, miért is építsen a város 13 új iskolát és megfelelő tanítói lakást, utasítván a közgyűlés a Tanácsot, hogy az ide vonatkozó terveket két hónap alatt mutassa be és ha szeptemberre az iskolák el nem készülnének, gondoskodjék megfelelő bérlakásokról.

Kulturembereknek tartjuk magunkat és feltétlenül szükségesnek tartjuk a népiskolák fejlesztését, azt azonban kivihetetlennek tartjuk, hogy a városi Tanács két hónap alatt 13 iskolát építtessen. Nagyon helyesen jegyezte meg a Polgármester ur, hogy ilyen fontos és nagy pénzáldozatba kerülő ügyet, amely nincs eléggé előkészítve és nézetünk szerint is amugy „ötlet-szerűen“ került a közigazgatási bizottság elé, szeptemberre meglehetne-e oldani? Eltekintve a pénzügyi nehézségektől, könnyen úgy járhatnánk

ezen iskolák építésével, mint a tanyai iskolák egynémelyikével, amelyek gyorsan épültek és most nem győzi a város azokat tataroztatni.

Igaz, magunk is hallottuk, hogy a tankötelesek egyrészének nem jut hely az iskolákban, ámde ha ez így van, az állam miért zárkózott el ridegen például a katolikus hitközség jogos kérése elől és miért tagadta meg az államsegélyt? Vagy csak egyedül Debreczen az a jó fejős tehén, amelynek akár kedvezők, akár kedvezőtlenek a pénzügyi viszonyok, — mindenha le kell adni a tejet? De ha méghozzuk is a népoktatás ügyében kivánt áldozatot, előbb tárgyaljuk be a kérdést behatóan, nem pedig oly módon, hogy szeptember elsejére építsünk 13 iskolát. Ez olyan kívánság, amelyet még a gavallér Debreczen sem teljesíthet azonnal. És jóllehet a közigazgatási bizottság többséggel fogadta el a tanfelügyelő ur javaslatát, mi azt hisszük, hogy annak kivitele a fent elősorolt okokból kitolódik a jövő évre, mert a kivitele lehetetlen.

Ezeket akartuk elmondani a kisállomás kihelyezéséről és az új iskolák építéséről. Lehet, hogy ezen cikkünkért az idealisták a „maradiság bélyegé“-t nyomják ránk, de akik reálisan gondolkoznak a város pénzügyi helyzetéről, igazat fognak adni irásunknak, mely nem a terveket ellenzi, hanem azok kivitelét ez idő szerint és így gyorsan nem tartja célravezetőnek és helyesnek.

12,873/III. 1. sz. M. kir. Földmívelésügyi miniszter.
1913.

Körrendelet.

Valamennyi városi és vármegyei törvényhatóságnak.

Tudomásomra jutott, hogy egyes helyeken a husiparosok az üzleteikben eladatlanul visszamaradt kolbászféléket, friss hustermekek előállításánál ezekhez hozzákeverve, újból felhasználják, illetve értékesítik.

Minthogy a kifogástalan minőségű kolbászárúnak az itt jelzett módon való értékesítése nem áll az árusító érdekében, nyilvánvaló, hogy a fentjelzett módon többnyire csak olyan anyag kerül újból való feldolgozásra, melynek emberi fogyasztásra való felhasználása a közegészségügy szempontjából súlyos veszélyeket rejt magában. Az emberi egészség így módon való veszélyeztetése nem csak olyan esetben áll fenn, ha már nyilvánvalóan penészes vagy egyébként romlott kolbászanyag használtatik fel az új látzólag friss áru előállításánál, hanem akkor is, ha az új áru töltelékéhez olyan régi kolbászok anyaga kevertetik, melyeket az iparos azért igyek-

szik így módon értékesíteni, mert azokat külsejüknek a rendestől eltérő, nevezetesen lepedékes, vagy tapadós volta, vagy pedig fonnyadt, illetve ráncos felületük miatt nem tudna eredeti alakjukban elárusítani.

A kolbászárú felületének lepedékes, tapadós, fonnyadt vagy ráncos volta ugyanis az áru célszerűtlen eltartásán felül a töltelékhez adott víz elpárolgásának a következménye, ami a tapasztalás szerint csak a több napos áru, tehát csak akkor keletkezik, amikor rendszerint már a kolbász tölteléké is — bár sokszor még kifejezett objektív jelek nélkül — romlani kezd. Minthogy pedig a kezdődő rothadást az árunak a friss töltelékhez hozzá keverésével csak leplezni, de megakasztani nem lehet, így eljárás annál inkább veszélyt rejt magában a fogyasztóra nézve, mert a frissnek tetsző kolbászárú ártalmas voltát a vizsgáló sem fogja rendszerint idejében megállapítani.

Minthogy tehát fentiek szerint az eladatlanul visszamaradt kolbászféléknek hustermekekbe való újból feldolgozása minden körülmények között oly cselekedet, mely az ekként előállított árut az emberi egészségre ártalmassá teheti, ennél fogva nyilvánvaló, hogy az ilyen eljárás husvizsgálat tárgyában 54,300—1908. szám alatt kiadott itteni rendelet 110. §-ának utolsó kiindulásában megállapított tilalomba ütközik és ehhez képest az idézett rendelet 119. §. szerint minősülő és büntetendő kihágás tényálladékát meríti ki.

Felhivom ennél fogva a törvényhatóságot, tegye hatóságainak szigorú kötelességükké, hogy a husiparosok feldolgozó és árusító helyiségeinek rendszeres ellenőrzése útján a fentiekben körülírt visszaélések megszüntetése iránt mulhatatlanul gondoskodjanak s adott esetekben a hivatkozott tilalom ellenére készült hustermek megsemmisítése iránt haladéktalanul intézkedjenek, azoknak készítőivel, illetve árusítóival szemben pedig a kihágási büntető eljárást mindenkor tegyék folyamatba.

Minthogy továbbá egyes husiparosok a fogyasztó közönség jogos érdekeit oly módon sértik meg, hogy a huskolbászok készítéséhez szükséges töltelékét apróra vagdalt, illetve megőrölt tőgy, hasnyálmirigy, marha és sertésgyomor s egyéb zsigerek felhasználásával készítik s az így módon előállított csekélyebb tápértékű kolbászokat, a közönség megtévesztésével, huskolbász gyanánt és annak árában hozzák forgalomba, ennél fogva így visszaélések meggátlása céljából a husvizsgálat tárgyában 54,300—1908. sz. alatt kiadott rendelet 110. §-át a m. kir. belügyminiszter ural egyetértőleg olyképen egészítem ki, hogy a felapított zsigereknek huskolbászok töltelékéül való felhasználását, vagy így kolbászok

töltelékéhez való hozzákeverését ezennel megtiltom.

Önként értetődik, hogy ezen tilalom megtartása az erre hivatott közigazgatási hatósági közegek által szintén hathatósan ellenőrzendő s hogy annak megsértése az 54,300—1908. számú rendeletben foglalt egyéb rendőri tilalmak át-hágására nézve megállapított s ezen rendelet 119. §-ában körülírt következményeket vonja maga után.

Budapest, 1913 ápril 2.

A miniszter helyett:

Ottlik s. k.,
államtitkár.

81.
1913. kíg. sz.

Felhívás

a „Bártfa gyógyfürdői Otthon“ igénybe- vételére.

Bártfa város közönsége az e célra rendelt alaphól Bártfa gyógyfürdőben, a fürdő igénybe-
vételének megkönnyítése végett otthont létesített, amelyben a május hó 15.-től szeptember hó 30.-áig terjedő évszakban lehet lakást kapni és pedig:

a) turisták ágynemű használatával és világi-
tással, valamint kiszolgálattal együtt *mérsékelt áron* családtagjaikkal legfeljebb két szobát, leg-
feljebb hét napi időtamra; személyenként 60 fillér áron naponként számítva;

b) magyar honosságu, vagyontalan és cse-
kély jövedelemmel bíró betegek és pedig a cs. és kir. közös hadseregben és a m. kir. honvédség-
nél tényleg szolgáló katonatisztek, állami törvény-
hatósági, városi és községi tisztviselők és hiva-
tálnokok, tanítók; — honosságukra, valamint
jövedelmükre való tekintet nélkül; lelkészek, or-
vosok, tanárok, hírlapírók, művészek és mind-
azok családtagjai ágynemű használatával és vilá-
gitással együtt *kedvezményes áron*, családtagjail-
kal együtt legfeljebb két szobát, legfeljebb másfél
hónapi időtartamra; — szobaár 1—2 személyre:
6, 7, 8, 10, 12, 14, 15, 16 kor. hetenként;
pótdíj minden további személy után, 12 éven
aluli gyermeket nem számítva, 2 kor. hetenként,
kiszolgálási díj hetenként és szobánként: 1 kor.
40 fillér;

c) magyar honosságu szegény betegek és
azok családtagjai ágynemű használatával, kiszolgál-
ással és világitással együtt *teljesen ingyen*, leg-
feljebb egy szobát kaphatnak, legfeljebb másfél
hónapi időtartamra.

Az a) pontban említett mérsékelt áru szo-
bákat a gondnoknál Bártfa gyógyfürdőben a jelent-
kezés sorrendjében lehet bérelni.

A b) és c) pontokban említett kedvezményes
áru és ingyenes szobák igénybevételének enge-
délyezése iránt a városi tanácshoz kell Bártfán
csak igazolt szegénység esetében bélyegmentes-
kérvényt benyújtani. Ezen szobák csakis egyfél,
egy, vagy másfél hónapra kaphatók a tanács be-
osztása szerint. A városi tanács a folyamodót a
kérvény miként történt elintézéséről írásban ér-
tesíti. Bártfán és Sáros vármegye területén lakó
jelentkezők első sorban veendő figyelembe. A
folyamodványban be kell jelenteni, hogy a folya-
modó ingyenes vagy kedvezményes áru, utóbbi
esetben egy, vagy két szobát kér-e és mily árut;
fel kell sorolni azon összes családtagok neveit,
akik a folyamodóval az Otthonban megszállani
szándékoznak és ezek közül a 12 éven alóli
gyermekek korát is megjelölni; végül a lakás
szándékolt igénybevételének tartamát bejelenteni.

Akik nem Bártfán laknak és a városi tanács
előtt ismeretlenek, a magyar honosságukat, a
vagyon, jövedelmi viszonyaikat az illetékes helyi
hatóság bizonyítványával, az illető esetekben a
tényleges szolgálati alkalmazást a hivatalfőnök-
nek a kérvényre vezethető igazolásával, végül a
folyamodó és az Otthonban megszállani szándé-
kozó családtagjainak ragadós betegség, seb, bőr-
kúteg, vagy fekély és undort gerjesztő egyéb
bajtól való mentességét hatósági orvos bizonyít-
ványával kötelesek a folyamodás alkalmával igaz-
olni. Ily orvosi bizonyítvány az Otthon bármely
lakójától bekövetelhető. Ha valamely folyamodó
a tanács felhívására, ennek kézbesítésétől számi-
tott 8 nap alatt nem terjeszti be a kívánt bizo-
nyítványt, ezen mulasztása a lakás engedélyezése
iránti kérelemtől való elállásnak lesz véve.

A következő évre való előjegyzésnek nincs
helye, mivel az illető évi március hó 1-je előtt
érkező folyamodványok figyelembe nem vehetők.

A gyógy- és zenedíjak fizetése alól való fel-
mentés, valamint a fürdők ingyenes, vagy ked-
vezményes áron való kiszolgáltatása a fürdő-
biztos, illetőleg a fürdőigazgatóság hatáskörébe
tartozik s ez irányu kérelmeknek a lakás iránti
folyamodványokban való előterjesztése nem lesz
figyelembe véve.

Egy szobában, ha ugyan ez a berendezés
változtatása nélkül lehetséges, legfeljebb négy
egyen szállásolható el.

A lakók cselédjei az Otthonban csak kivé-
teles esetekben, külön engedély alapján helyez-
hetők el, melyet a lakásra vonatkozólag előírt
szabályok szerint kell kérelmezni a lakás iránti
kérvényben.

Az Otthonban lakóknak élelmezés nem lesz
kiszolgáltatva.

Kelt Bártfán, 1913. évi márc. hó 17-én.

A városi tanács.

MIRROVAG.

Horváth István halála.

Benső részvételt vettük a hírt Horváth István földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag, ref. presbiter haláláról, ki folyó hónap 2-ikán elhunyt 75 éves korában. A megboldogult fáradhatatlan munkásságban töltötte életét mindaddig, míg szervezetét a betegség meg nem örölte. Városunk törvényhatósági bizottságában hosszú időn át fáradozott a város ügyeinek intézésében, a bizottságok ülésén mindig pontosan megjelent és felszólalásaiban mindenkor a város érdeke vezette. Boldogságos, példás családi életet élt és gyermekeiben jó lelkét Isten már a földön megjutalmazta. Temetése nagy részvét mellett ment végbe május 9-én, melyen megjelent a városi Tanács és mindazok, akik benne az igaz embert tisztelték, becsülték és szerették. Áldás emlékezetén!

— **Felhívás a város közönségéhez.** Az ideai selyemtenyésztéshez szükséges selyempeték kiosztása alkalmából a város közönségét a következőkről értesitem: Miután panasz tétetett, hogy a jobb módúak a szegény gubótermelőket gunyolódással igyekeznek elkedvetleníteni, az utcákon levő szederfákról ellenzik a lombzedést, sőt a fák lombjait ártalmas folyadékkal hasznavehetlenné teszik, felhivom a város közönségét, hogy az 1894. évi XII. t.-c. 95. szakaszában foglalt rendelkezéseket, mely szerint a közterületeken, utcákon és közutak mentén álló szederfák a selyemtenyésztők által szabadon lombozhatók, szigoruan tartsa be, mert a lombzedésgátlási esetekben a legnagyobb eréllyel fog a hatóság eljárni. Továbbá felhivom, hogy a szegényebb néposztálynak biztos mellékkeresetet nyújtó selyemtenyésztés miatt indokolatlan gunyolódásától tartózkodják. Végül figyelmeztetem a selyemtermelőket, hogy az egészen fiatal, gyenge szederfákról lombot ne szedjenek, hanem azokat a termelés érdekében oltott mész és rézgalic keverékkel permetezzék be.

Körözesek.

285—145/1913. IV.

A Nyirjákó községben 1883. évben született, állandó lakással nem bíró Czigány Erzsébet (szülei: András és Takács Erzsébet) cseléd illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvetett jegyző-

könyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1913 ápril 18.

A székesfőváros tanácsa.

213,196—1913. IV. ü. o.

Az Ujfalu (Kisküküllő m.) községben 1878. évben született, állandó lakással nem bíró Nagy Ida (szülei: Sámuel és Balog Amália) nevelőnő illetőségének megállapítása vált szükségessé. Fölkérjük az összes hazai közigazgatási hatóságokat, hogy a nevezettet nyomoztatni s föltalálás esetén a saját és szülei származási és illetőségi viszonyaira vonatkozóan tüzetesen kihallgatni, a fölvetett jegyzőkönyvet pedig hozzánk megküldeni sziveskedjenek. Nemleges értesítések mellőzendők.

Budapest, 1913 ápril 25-én.

A székesfőváros tanácsa.

Debreczen sz. kir. város polgármesterétől.

1558/1581—1913. eln. sz.

A kir. belügyminiszteri 136,000—1912. sz. a. kelt rendelet alapján közhírré teszem, hogy a Debreczenben megjelenő „Debreczeni Független Ujság“ című politikai napilapnak 1913. évi július hó 8-ig, a „Rendkívüli Ujság“ című politikai hetilapnak pedig 1913. évi július hó 19-ig Debreczen sz. kir. város területén való elárusításához engedélyt adtam.

Debreczen, 1913. évi április hó 15-én.

Kovács József,
polgármester.

7087—8203/1913. sz.

Mirdetmény.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága 214—1913. kb. számú határozatával a debreczeni termény- és áru-közlő részvénytársaság által az áruraktár udvaráról kiindulólag mintegy 1,5 km. hosszúságban, a monostorpályi-ut jobb oldalán, az árkon túl eső, az uttal párhuzamosan haladó földszávon 80 cm. nyomtávolsággal építendő iparvasut közigazgatási bejárását a volt közmunka- és közlekedési miniszter ur 1528—1876. eln. számú rendelet 9. §-a alapján elrendelte és annak határidejéül a kiküldött albizottság a folyó évi május hó 20-ik napjának délelőtt 10 óráját a városháza kistanácsstermében kitűzte.

Erről az érdekeltek azzal értesítettnek, hogy a közigazgatási bejárás megjelenhetnek és ott a tervbe vett iparvágány létesítésére vonatkozó észrevételeiket megtehetik.

Debreczen, 1913. évi május hó 5-én.

A városi Tanács.

